

Transport wodny śródlądowy w Polsce w 2016 r.

Układ i długość śródlądowych dróg wodnych w Polsce od lat utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Specyfika infrastruktury dróg wodnych wpływa na czynniki kształtujące popyt na przewozy żeglugą śródlądową. Warunki nawigacyjne przekładają się bezpośrednio na podstawowe parametry konstrukcyjne taboru wykorzystywanego do przewozów w żegludze śródlądowej, w tym na stosunkowo małą ładowność barek, jak również na wielkość przewozów. W 2016 r. odnotowano zmniejszenie liczby ładunków przewiezionych przez polskich armatorów żeglugą śródlądową; spadek ten dotyczył przede wszystkim przewozów zagranicznych.

1. Śródlądowe drogi wodne

Długość sieci śródlądowych dróg wodnych w Polsce w 2016 r. utrzymała się na poziomie podobnym jak w roku poprzednim i wyniosła 3655 km, z czego 2417 km stanowiły uregulowane rzeki żeglowne, 644 km – skanalizowane odcinki rzek, 336 km – kanały, a 259 km – jeziora żeglowne. Eksploatowanych przez żeglugę było 3365 km (92,1%) dróg żeglownych. Dostosowanie wymiaru statków i dróg wodnych jest głównym czynnikiem determinującym efektywność transportu wodnego śródlądowego. Wymagania stawiane drogom o znaczeniu międzynarodowym¹ (klasy IV i V) w 2016 r. spełniało w Polsce 5,9% długości dróg wodnych (214 km). Udział dróg zapewniających parametry niezbędne do nowoczesnej żeglugi w ogólnej długości dróg wodnych w Polsce nie zmienił się od 2007 r. Pozostałą sieć dróg wodnych tworzą drogi o znaczeniu regionalnym (klasy I, II i III), których łączna długość w 2016 r. wyniosła 3441 km (94,1% ogólnej długości dróg wodnych).

Tablica 1. Eksploatowane śródlądowe drogi wodne w 2016 r.

Wyszczególnienie	Rzeki żeglowne uregulowane	Skanalizowane odcinki rzek	Kanały	Jeziora żeglowne
	w kilometrach			
Ogółem	2152	620	334	259
Drogi o znaczeniu regionalnym				
Ia	641	101	168	54
Ib	608	137	–	–
II	691	106	106	168
III	115	207	47	28
Drogi o znaczeniu międzynarodowym				
IV	–	14	–	–
Va	–	55	–	–
Vb	97	–	14	10

¹ Klasyfikacja śródlądowych dróg wodnych zatwierdzona przez Europejską Komisję Gospodarczą ONZ i EMCT w 1992 r.

2. Tabor żeglugi śródlądowej

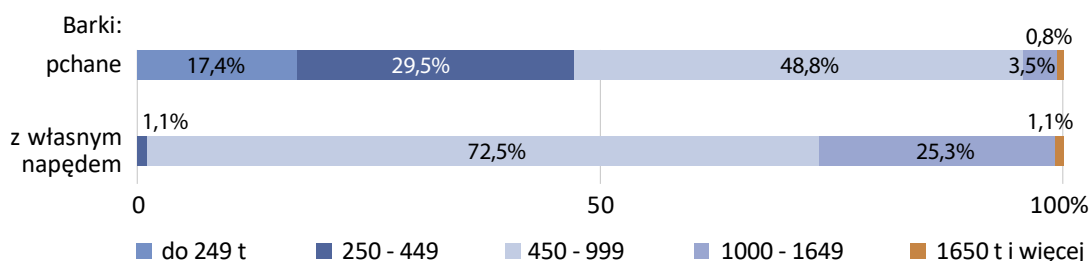
W Polsce w 2016 r. liczba pchaczy oraz holowników stanowiących tabor holowniczy żeglugi śródlądowej wyniosła 214 szt. i zmniejszyła się o 1,4% w porównaniu z rokiem poprzednim.

W skali roku zwiększyła się liczba barek z własnym napędem – do 91 szt. (o 2,2%), barek bez własnego napędu (barki do pchania) – do 516 szt. (o 1,0%) oraz statków pasażerskich – do 110 szt. (o 8,9%).

W strukturze rodzajowej taboru barkowego dominują jednostki wykorzystywane w systemie pchanym. Na ten rodzaj transportu przypada 85,0% ogółu taboru barkowego, którym w 2016 r. przewieziono 3794,6 tys. ton ładunków (61,1% ogółu towarów przetransportowanych żeglugą śródlądową).

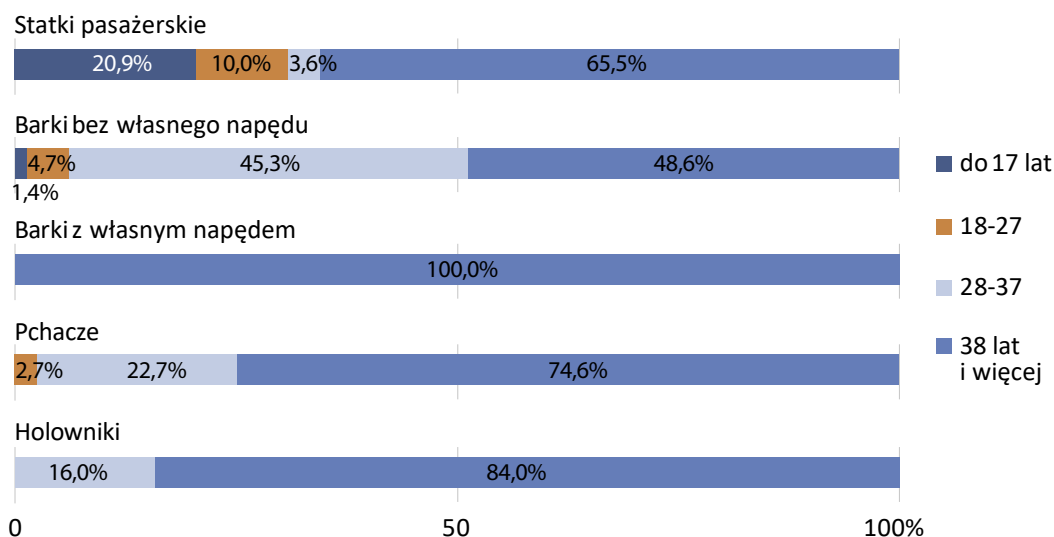
W grupie taboru barkowego przeważały jednostki pływające o mniejszych parametrach konstrukcyjnych, wymagające niższych norm technicznych infrastruktury.

Wykres 1. Struktura taboru barkowego żeglugi śródlądowej według grup ładowności w 2016 r.

Większa część taboru żeglugi śródlądowej jest zdekapitalizowana i wymaga odtworzenia. Jego wiek znacznie przekracza normatywny okres użytkowania, a dalsza eksploatacja możliwa jest jedynie dzięki stałej modernizacji. Według danych za 2016 r. większość wykorzystywanych pchaczy (74,6%), niemal połowa barek do pchania (48,6%) oraz wszystkie barki z własnym napędem zostały wyprodukowane w latach 1949-1979.

Wykres 2. Struktura wiekowa taboru żeglugi śródlądowej w 2016 r.

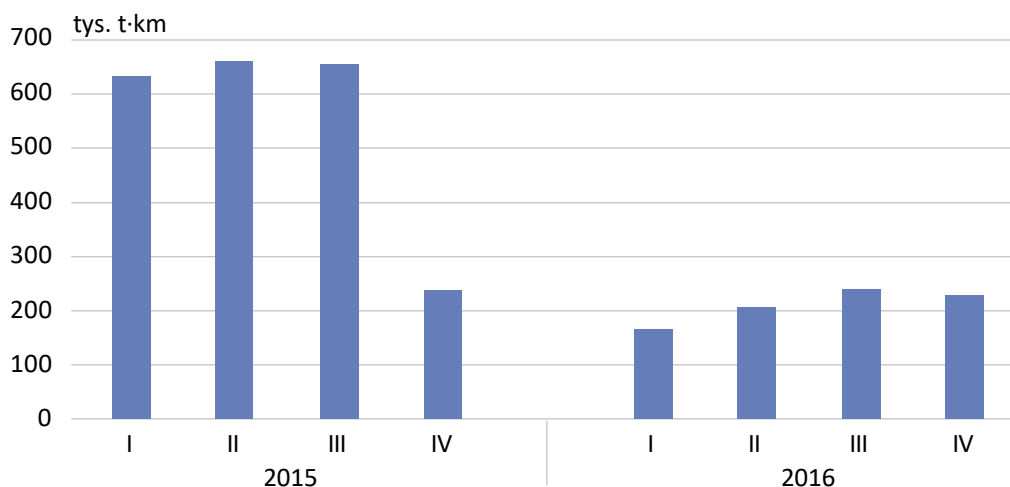

3. Przewozy w żegludze śródlądowej

Niedostateczne zagospodarowanie dróg żeglownych w Polsce, zarówno pod względem charakteru (rzeki skanalizowane, swobodnie płynące, kanały), jak i parametrów żeglugowych (wymiary śluz, głębokość i szerokość szlaku, wysokości mostów) wpływa na specyfikę żeglugi śródlądowej i powoduje, że odgrywa ona marginalną rolę w polskim systemie transportowym. Udział transportu śródlądowego w przewozie ładunków ogółem zmniejszył się z 0,8% w 2000 r. do 0,3% w 2016 r.

W 2016 r. żegluga śródlądową przetransportowano 6209,7 tys. ton ładunków oraz wykonano 832,4 mln t-km pracy przewozowej. W porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano zmniejszenie przewozów ładunków, wyrażonych w liczbie przetransportowanych ton (o 47,9%) oraz wykonanej pracy przewozowej (o 61,9%). Największy spadek przetransportowanych ton ładunków (o 62,7%), przy jednoczesnym zmniejszeniu wielkości pracy przewozowej (o 74,2%) nastąpił w I kwartale.

Wykres 3. Przewozy ładunków żegluga śródlądową według kwartałów

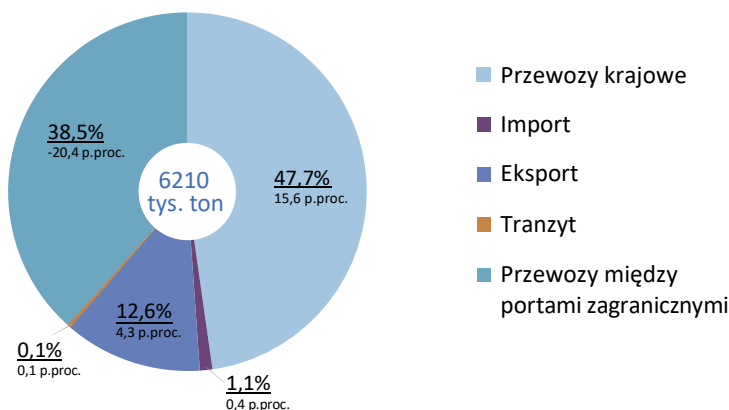

W przewozie ładunków żegluga śródlądową w 2016 r. średnia odległość przewozu 1 tony wyniosła: w transporcie międzynarodowym – 233,8 km (w 2015 r. – 264,8 km), w transporcie krajowym – 24,8 km (w 2015 r. – 11,6 km). Stosunkowo duża średnia odległość w transporcie międzynarodowym wynika z dominującego udziału przewozów ładunków na zachodnioeuropejskich szlakach wodnych.

W porównaniu z 2016 r. odnotowano zmniejszenie przewozów krajowych – o 22,7% do 2964,6 tys. ton (głównie ładunków z grupy surowce wtórne) przy jednoczesnym wzroście pracy przewozowej – o 65,3% do 73,5 mln t-km.

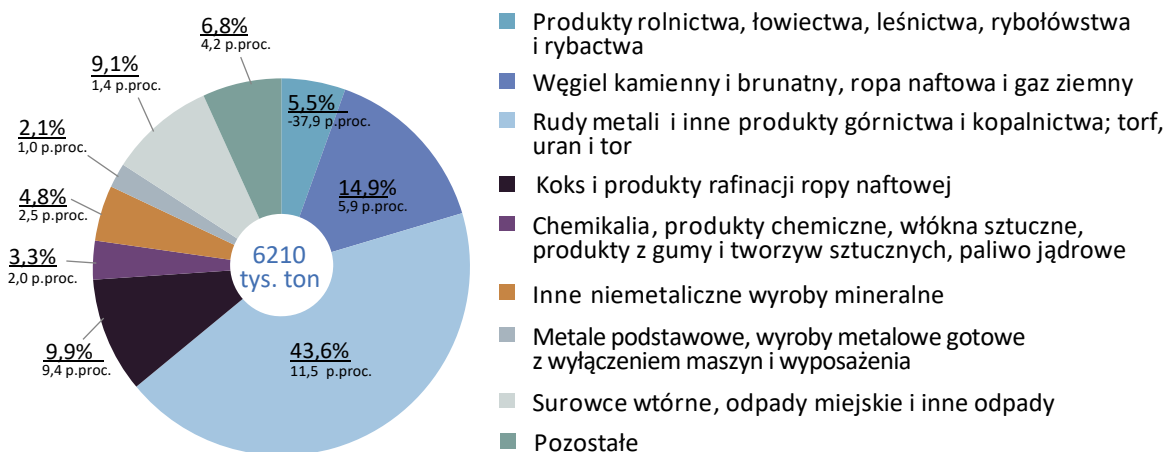
W 2016 r. w ramach transportu międzynarodowego przewieziono 3245,1 tys. ton ładunków (o 59,9% mniej niż w roku poprzednim), co stanowiło 52,3% wszystkich ładunków przetransportowanych przez polskich armatorów. Odnotowano zmniejszenie wielkości przewozów między portami zagranicznymi (o 66,0%), a ich udział w przewozach w transporcie międzynarodowym ogółem w 2016 r. wyniósł 73,6% (spadek o 13,2 p. proc.). Zmniejszyły się również przewozy ładunków importowanych (o 17,2%) oraz przewozy ładunków eksportowanych (o 20,4%). Głównym kierunkiem eksportu towarów żegluga śródlądową (stanowiącego 23,1% ogółu przewozów międzynarodowych) były Niemcy. Udział przewozów w tej relacji wyniósł 96,0% całego eksportu towarów drogami śródlądowymi.

Wykres 4. Struktura przewozów ładunków żegluga śródlądową według kierunków w 2016 r. i jej zmiany w stosunku do roku poprzedniego

W strukturze przewożonych ładunków w 2016 r., podobnie jak w latach poprzednich, dominował przewóz towarów z grupy rud metali i pozostałych produktów górnictwa i kopalnictwa (43,6%).

Wykres 5. Struktura przewozów ładunków żegluga śródlądową według głównych grup towarowych w 2016 r. i jej zmiany w stosunku do roku poprzedniego

W 2016 r. w ruchu turystycznym 110 statków pasażerskich żegluga śródlądowej przewiozło łącznie 1227,6 tys. pasażerów, tj. o 16,5% więcej niż w roku poprzednim.

Tablica 2. Przewozy pasażerów żegluga śródlądową

Wyszczególnienie	2015	2016
Liczba miejsc pasażerskich	8698	9528
Liczba pasażerów w tys.	1097,0	1277,6
Liczba pasażerokilometrów w tys.	14161,0	16651,7
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km	13	13

Transport śródlądowy pozostaje jedną z najbezpieczniejszych gałęzi transportu, głównie poprzez niemal całkowite oddzielenie przewozów towarowych od pasażerskich. W 2016 r. w rejestrach wypadków żeglugowych, prowadzonych przez właściwe urzędy żegluga śródlądowej, odnotowano 4 wypadki, przy czym żaden z nich nie był związany z przewozem ładunków niebezpiecznych.

Uwagi metodyczne

1. Śródlądowe drogi wodne tworzą rzeki żeglowne uregulowane, skanalizowane odcinki rzek, kanały oraz inne drogi wodne, w tym jeziora żeglowne i zbiorniki retencyjne.
2. Dane dotyczące przewozów ładunków i pasażerów śródlądowym transportem wodnym zarejestrowanym w Polsce obejmują przewozy taborem pływającym żeglugi śródlądowej na drogach wodnych śródlądowych oraz drogach morskich. Dane o przewozach ładunków w komunikacji międzynarodowej dotyczą ładunków przywiezionych do kraju i wywiezionych z kraju bezpośrednio taborem śródlądowego transportu wodnego. Dane te obejmują również przewozy ładunków tranzytowych i przewozy ładunków pomiędzy portami zagranicznymi.
3. Dane o przewozach ładunków żegluga śródlądową w Polsce w podziale na grupy ładunków podano zgodnie z klasyfikacją NST 2007 wprowadzoną rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1304/2007 z dnia 7 listopada 2007 r. zmieniającym dyrektywę Rady 95/64/WE, rozporządzenie Rady (WE) nr 1172/98, rozporządzenia (WE) nr 91/2003 i (WE) nr 1365/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady, w celu ustanowienia NST 2007 jako jedynej klasyfikacji w odniesieniu do towarów transportowanych określonymi środkami transportu.
4. Praca przewozowa przy przewozie ładunków żegluga śródlądową jest to suma iloczynów wagi poszczególnych przesyłek i odległości taryfowych ich przewozu.
5. Praca przewozowa przy przewozie pasażerów żegluga śródlądową jest to suma iloczynów liczby przewiezionych pasażerów i długości relacji ich przewozu, ustalonej w oparciu o urzędowe tabele odległości wydane przez władze administracji wodnej w odniesieniu do dróg wodnych śródlądowych i przez władze administracji morskiej w odniesieniu do dróg morskich.

Opracowanie merytoryczne:
Urząd Statystyczny
w Szczecinie
Ośrodek Statystyki Transportu i łączności
Tel: 91 434 68 36

Rozpowszechnianie:
Rzecznik Prasowy Prezesa GUS
Karolina Dawidziuk
Tel: 22 608 3475, 22 608 3009
e-mail: rzecznik@stat.gov.pl

Więcej na <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/Transport>, gospodarka morska, żegluga.....

TABLICE

Tablica 1. Drogi wodne śródlądowe żeglowne według klas w 2016 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem		Drogi wodne według klas o znaczeniu							Drogi wodne eksploatowane	
			regionalnym				międzynarodowym				
	w km	w odse- tkach	Ia	Ib	II	III	IV	Va	Vb	w km	w % ogółem
OGÓŁEM	3654,6	100,0	1079,9	892,9	1071,1	396,6	37,5	55,0	121,6	3364,5	92,1
Rzeki żeglowne uregulowane	2416,6	66,1	757,8	755,6	691,4	115,1	–	–	96,7	2151,9	89,0
Skanalizowane odcinki rzek	643,6	17,6	100,8	137,3	105,8	207,2	37,5	55,0	–	620,1	96,3
Kanały	335,8	9,2	167,7	–	105,9	46,8	–	–	15,4	333,9	99,4
Jeziora żeglowne	258,6	7,1	53,6	–	168,0	27,5	–	–	9,5	258,6	100,0

 Tablica 2. Tabor śródlądowego transportu wodnego
Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016
Holowniki	21	25
moc w kW	2776	3964
Pchacze	196	189
moc w kW	54486	52360
Barki	600	607
nośność w tonach wymierzonych	303444	303596
barki z własnym napędem	89	91
moc w kW	31515	31497
nośność w tonach wymierzonych	66850	68076
barki bez własnego napędu	511	516
nośność w tonach wymierzonych	236594	235520
Statki pasażerskie	101	110
moc w kW	11564	12921
miejsca pasażerskie	8698	9528

Tablica 3. Przewozy ładunków żeglugą śródlądową według rodzaju taboru w 2016 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przewozy ładunków		Praca przewozowa		Średnia odległość przewozu 1 tony ładunku w km
	w tonach	2015=100	w t·km	2015=100	
OGÓŁEM	6209726	52,1	832394858	38,1	134,0
Barki z własnym napędem	2415168	37,2	524620609	29,1	217,2
Barki bez własnego napędu	3794558	69,7	307774249	80,7	81,1
w tym pchane	3794558	69,7	307774249	80,7	81,1

Tablica 4. Przewozy ładunków żeglugą śródlądową w transporcie krajowym i międzynarodowym w 2016 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przewozy ładunków		Praca przewozowa		Średnia odległość przewozu 1 tony ładunku w km
	w tonach	2015=100	w t·km	2015=100	
OGÓŁEM	6209726	52,1	832394858	38,1	134,0
Transport krajowy	2964600	77,3	73525609	165,3	24,8
Transport międzynarodowy	3245126	40,1	758869249	35,4	233,8

Tablica 5. Przewozy ładunków żeglugą śródlądową w transporcie krajowym według stref odległości w 2016 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przewozy ładunków		Praca przewozowa	
	w tonach	2015=100	w t·km	2015=100
OGÓŁEM	2964600	77,3	73525609	165,3
49 km i mniej	1992934	57,9	8578404	45,1
50-149	964569	243,9	62010085	247,2
150-299	296	98,7	68268	89,9
300-499	5069	1141,7	1781426	1101,7
500 km i więcej	1732	1018,8	1087426	951,9

Tablica 6. Przewozy ładunków żeglugą śródlądową w transporcie krajowym i międzynarodowym według grup ładunków

GRUPY ŁADUNKÓW a – 2015 b – 2016	Ogółem	Transport krajowy	Transport międzynarodowy					przewozy między portami zagranicznymi
			razem	eksport	import	tranzyt		
w tys. ton								
OGÓŁEM	a b	11928,0 6209,7	3837,5 2964,6	8090,5 3245,1	980,7 780,7	86,0 71,2	2,8 4,6	7021,0 2388,6
Produkty rolnictwa, łowiectwa, leśnictwa, rybołówstwa i rybactwa	a b	5173,6 340,0	3,2 59,3	5170,4 280,8	39,5 21,9	1,2 10,5	1,9 2,1	5127,8 246,2
Węgiel kamienny i brunatny, ropa naftowa i gaz ziemny	a b	1078,2 928,4	270,0 261,8	808,2 666,6	604,2 534,3	32,0 2,8	– –	171,9 129,5
Rudy metali i inne produkty górnictwa i kopalnictwa; torf, uran i tor	a b	3821,4 2705,2	3071,7 1806,3	749,7 898,9	22,6 13,5	– –	– –	727,2 885,4
Produkty spożywcze, napoje i tytoń	a b	133,9 161,1	– 0,6	133,9 160,5	10,8 12,4	6,1 6,2	– –	117,1 141,9
Drewno i wyroby z drewna i korka (z wyłączeniem mebli), artykuły ze słomy i z materiałów do wyplatania; masa włóknista, papier i wyroby z papieru, druki i zapisane nośniki informacji	a b	174,1 250,3	– –	174,1 250,3	6,9 1,2	– –	– –	167,2 249,1
Koks i produkty rafinacji ropy naftowej	a b	64,2 615,0	41,5 584,6	22,6 30,4	– –	– –	– –	22,6 30,4
Chemikalia, produkty chemiczne, włókna sztuczne, produkty z gumy i tworzyw sztucznych, paliwo jądrowe	a b	158,4 207,0	30,0 73,1	128,4 133,9	71,6 67,6	3,6 4,9	– –	53,2 61,4
Inne niemetaliczne wyroby mineralne	a b	274,5 297,5	– 0,1	274,5 297,4	45,1 15,9	– 1,4	– –	229,4 280,1
Metale podstawowe, wyroby metalowe gotowe z wyłączeniem maszyn i wyposażenia	a b	128,5 129,1	9,4 12,2	119,1 116,9	17,5 28,5	42,4 36,9	0,3 –	58,9 51,5
Maszyny i sprzęt gdzie indziej niesklasyfikowane; urządzenia biurowe i komputery; maszyny i urządzenia gdzie indziej niesklasyfikowane; sprzęt i urządzenia radiowe, telewizyjne i komunikacyjne; narzędzia medyczne, precyzyjne i optyczne; zegarki i zegary	a b	1,9 7,2	0,6 2,5	1,3 4,7	0,6 2,2	0,2 –	– –	0,5 2,5
Sprzęt transportowy	a b	3,5 4,6	3,5 4,5	0,0 0,1	0,0 0,1	0,0 –	– –	– –

Tablica 6. Przewozy ładunków żeglugą śródlądową w transporcie krajowym i międzynarodowym według grup ładunków (cd.)

GRUPY ŁADUNKÓW a – 2015 b – 2016	Ogółem	Transport krajowy	Transport międzynarodowy					
			razem	eksport	import	tranzyt	przewozy między portami zagranicznymi	
w tys. ton (dok.)								
Surowce wtórne, odpady miejskie i inne odpady	a b	915,5 564,2	407,4 159,5	508,1 404,7	161,8 83,0	0,5 8,5	0,6 2,4	345,2 310,7
Wyposażenie i materiały wykorzystywane w transporcie towarów	a b	0,0 –	– –	0,0 –	0,0 –	– –	– –	– –
Towary, których nie można zdefiniować: towary, których z jakichkolwiek powodów nie można zdefiniować, a przez to przypisać do grup 01–16	a b	0,3 –	0,2 –	0,1 –	0,1 –	– –	– –	– –
w tys. tonokilometrów								
OGÓŁEM	a b	2186790,2 832394,9	44474,9 73525,6	2142315,3 758869,2	191389,0 162493,0	15670,5 18792,9	1837,4 1634,4	1933418,4 575948,9
Produkty rolnictwa, łowiectwa, leśnictwa, rybołówstwa i rybactwa	a b	1478803,6 107108,9	214,0 4002,8	1478589,7 103106,2	16747,9 9887,0	117,1 1129,0	1341,5 1151,6	1460383,1 90938,6
Węgiel kamienny i brunatny, ropa naftowa i gaz ziemny	a b	162423,0 131000,8	540,0 525,5	161883,0 130475,3	106536,0 96414,7	3199,7 389,5	– –	52147,4 33671,1
Rudy metali i inne produkty górnictwa i kopalnictwa; torf, uran i tor	a b	184842,9 198481,0	33408,1 25974,7	151434,8 172506,2	4463,4 2009,4	– –	– –	146971,4 170496,9
Produkty spożywcze, napoje i tytoń	a b	33214,7 37430,3	– 41,1	33214,7 37389,2	1090,3 1249,7	591,0 543,2	– –	31533,5 35596,3
Drewno i wyroby z drewna i korka (z wyłączeniem mebli), artykuły ze słomy i z materiałów do wyplatania; masa włóknista, papier i wyroby z papieru, druki i zapisane nośniki informacji	a b	17421,2 27919,3	– –	17421,2 27919,3	1483,5 868,8	– –	– –	15937,7 27050,5
Koks i produkty rafinacji ropy naftowej	a b	9048,9 46335,6	2699,8 37998,4	6349,2 8337,3	– –	– –	– –	6349,2 8337,3
Chemikalia, produkty chemiczne, włókna sztuczne, produkty z gumy i tworzyw sztucznych, paliwo jądrowe	a b	39376,8 49047,5	1972,0 1204,2	37404,8 47843,2	19910,9 26621,5	1814,1 2655,0	– –	15679,7 18566,7
Inne niemetaliczne wyroby mineralne	a b	81601,5 86280,9	– 8,4	81601,5 86272,5	4521,8 1597,8	– 233,3	– –	77079,7 84441,4
Metale podstawowe, wyroby metalowe gotowe z wyłączeniem maszyn i wyposażenia	a b	45209,7 40953,1	379,1 681,4	44830,6 40271,6	4970,5 6450,0	9836,5 12484,3	345,2 –	29678,3 21337,3
Maszyny i sprzęt gdzie indziej niesklasyfikowane; urządzenia biurowe i komputery; maszyny i urządzenia gdzie indziej niesklasyfikowane; sprzęt i urządzenia radiowe, telewizyjne i komunikacyjne; narzędzia medyczne, precyzyjne i optyczne; zegarki i zegary	a b	1006,9 4192,8	55,7 785,8	951,2 3406,9	610,6 2063,7	36,0 –	– –	304,6 1343,3
Sprzęt transportowy	a b	153,6 1688,3	152,2 1651,7	1,4 36,6	– 36,6	1,4 –	– –	– –

Tablica 6. Przewozy ładunków żeglugą śródlądową w transporcie krajowym i międzynarodowym według grup ładunków (dok.)

GRUPY ŁADUNKÓW a – 2015 b – 2016	Ogółem	Transport krajowy	Transport międzynarodowy					
			razem	eksport	import	tranzyt	przewozy między portami zagranicznymi	
w tys. tonokilometrów (dok.)								
Surowce wtórne, odpady miejskie i inne odpady	a b	133591,3 101956,4	4994,6 651,5	128596,7 101304,8	31017,5 15293,9	74,7 1358,6	150,7 482,8	97353,8 84169,5
Wyposażenie i materiały wykorzystywane w transporcie towarów	a b	3,3 –	– –	3,3 –	3,3 –	– –	– –	– –
Towary, których nie można zdefiniować: towary, których z jakichkolwiek powodów nie można zdefiniować, a przez to przypisać do grup 01–16	a b	92,8 –	59,4 –	33,4 –	33,4 –	– –	– –	– –

Tablica 7. Przewozy odrzańską drogą wodną

Odcinki trasy	2015		2016	
	w tonach	w t·km	w tonach	w t·km
OGÓŁEM	3931966	237493703	2977295	246209165
Odra górna skanalizowana	2574412	15834580	1107753	4123220
Odra środkowa swobodnie płynąca – Odra górna skanalizowana	109	92946	1642	1609480
Odra środkowa swobodnie płynąca	–	–	441	209730
Odra środkowa swobodnie płynąca – Odra dolna	–	–	500	160000
Odra górna skanalizowana – Odra dolna	320	187740	500	160000
Odra dolna	1224897	200496571	1126574	186133093
Odra morska – Odra dolna	48021	15598079	22405	9015876
Odra morska – Odra górna skanalizowana	–	–	308	199958
Odra morska	84207	5283787	715848	43678340